Жыве Беларусь!

Народная газета

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№202 (715) 15 кастрычніка 1993 г. Пятніца. Выдаецца з кастрычніка 1990 года на беларускай і рускай мовах. Тыраж 500400 экз. Кошт у розніцу — 15 руб.

ФАКС

Эксперты СНГ снимают преграды

В штаб-квартире СНГ в Минске прошла первая рабочая встреча экспертов по программе стран Содружества об общих условиях и механизме поддержки развития производственной кооперации и прямых связей между предприятиями и отраслями стран — участниц СНГ.

Был разработан и согласован проект соглашения. Он, в частности, предусматривает, что стороны не будут препятствовать открытию счетов в банках стран — участниц соглашения, а также указывает на то, что участники, которые его подписали, воздерживаются от требований оплаты за поставляемые товары в свободно конвертируемой валюте.

Лариса КЛЮЧНИКОВА.

Заграница нам поможет?

Постоянный представитель Республики Беларусь в ООН Геннадий Буравкин выступил в общей дискуссии в комитете 48-й сессии Генеральной Ассамблеи ООН.

Постоянный представитель Беларуси подробно рассказал об экономическом положении республики, о том, как проходит ее обновление с учетом рыночных отношений. "К сожалению, — подчеркнул он, — в этих процессах практически пока еще не участвуют западные инвесторы, а накоплений финансовых ресурсов в частном секторе недостаточно для организации крупного современного производства".

Аммиачное облако. Над Кобрином

На Кобринской птицефабрике произошла утечка двухсот килограммов аммиака.

Случилось это из-за халатности оператора одной из установок. К счастью, жертв нет, обошлось и без большого урона для предприятия. Маленькое облако рассеялось в окрестностях птицефабрики, которая стоит в стороне от жилых зданий.

Иван КУКСА.

Молоко из Швейцарии. В больницы

Правительство Швейцарии приняло решение безвозмездно передать 13 тонн сухого витаминизированного молока для детей из пострадавших от наводнения районов Полесья.

Гуманитарная помощь уже начала распределяться в Лунинецком районе среди детских дошкольных учреждений, школ и сельских больниц.

Сергей ВЕРАС.

Плакали ваши денежки

В последнее время под прикрытием негосударственных структур все больше стали набивать свои карманы мошенники.

Помогают им в этом средства массовой информации, публикуя непроверенные объявления. Хорошую рекламу дали некоторые из них и акционерному обществу "Беловежск", которое принимало денежные вклады у населения и юридических лиц в валюте с выплатой 14 процентов за каждый месяц хранения. Однако, получив значительную сумму денег, коммерсанты скрылись, как говорится, с места преступления. Теперь ведется следствие.

Михаил ЖУРАВОВИЧ.

Вкратце

Вчера в Барановичах начал свою работу семинар-совещание, который посвящен проблемам усовершенствования бюджетной и налоговой политики, разгосударствления и приватизации государственного имущества, обеспечения топливно-энергетическими ресурсами.

Вступительным словом открыл его руководитель белорусского правительства В.Кебич.

❑

До конца октября в Минске будут проходить Дни немецкой культуры.

Они открылись 13 октября вечерним концертом по произведениям Людвига ван Бетховена в Белорусском обществе дружбы и культурной связи с зарубежными странами.

❑

Совет Безопасности ООН постановил возобновить международное эмбарго на поставки оружия и нефти в Гаити с 19 октября.

Резолюция принята по инициативе США в связи с беспорядками в порту Порт-о-Пренса, не позволившими причалить судну с миссией ООН в Гаити.

❑

Комедией Эдуардо де Филиппо "Цилиндр" открыл свой второй сезон Гомельский независимый театр "НТ СФ Рекордс".

❑

В президентских структурах готовится проект указа Бориса Ельцина о проведении всенародного референдума по принятию новой российской Конституции.

На суд россиян, которые придут к избирательным урнам 12 декабря, будет предложен единственный вопрос: "Принимаете ли вы Конституцию Российской Федерации?"

❑

В Грозном запрещены митинги в поддержку Руслана Хасбулатова.

Объясняя запрет митинга, чеченские власти заявляют, что происшедшее в Москве — это дело самой России и отголоски московских событий не должны дестабилизировать обстановку в независимой Чечне.

❑

Пакистан — самая опасная в мире страна для иностранных бизнесменов.

К такому выводу пришла одна из международных экономических организаций в результате проведенного ею опроса деловых людей со всех континентов планеты. "Предпринимательским раем" в результате опроса назван Сингапур.

Рисунок Олега ПОПОВА.

Министерство безопасности прикажет долго жить?

Со вчерашнего дня в Москве упорно ходят слухи о том, что на столе у президента Ельцина лежит готовый к подписанию документ о расформировании российского Министерства безопасности — правопреемника КГБ.

Предполагается, что Министерство безопасности России будет разделено на несколько служб: по борьбе с контрабандой и коррупцией, с терроризмом, со шпионажем и по охране границ.

Леонид ФАДЕЕВ.

Редакторы сняты

Прекратить издание ряда оппозиционных газет решило Министерство печати и информации России.

"Содержание их материалов в значительной мере способствовало дестабилизации обстановки во время массовых беспорядков в Москве в конце сентября — начале октября 1993 года и организации этих акций", — говорится в решении министерства, принятом в среду.

Главные редакторы газет "Правда" и "Советская Россия" освобождены от занимаемых должностей. После перерегистрации выход этих изданий будет возобновлен под другими названиями.

Клубы бывают не только хоккейные

В Беларуси в недалеком будущем, возможно, появится "Канадский клуб".

Как заявил инициатор создания клуба гражданин Канады Алесь Петровский, "их организация должна объединить людей, которые желают принять участие в развитии отношений между Канадой и Беларусью и имеют для этого способности и возможности".

Очень хорошо сказано насчет возможностей, господин Петровский!..

Алесь СИВЫЙ.

Волки: а мы пойдем на север

В Ивановском районе начали донимать волки, количество которых в последнее время заметно увеличилось.

Звери настолько осмелели, что не боятся показаться на глаза людям, а в некоторых деревнях их жертвами стали домашние животные. Специалисты считают, что причина такой миграции — недавнее наводнение на Полесье.

"Раёк" для театралов

"Раёк" — так называется единственная в республике массовая театральная газета.

Ее бесплатно получили вчера более двадцати тысяч подписчиков "Народнага слова" — печатного органа Витебского облсовета. Изящно оформленный восьмистраничный вкладыш под редакцией Владимира Гончарова, заведующего литературной частью театра имени Якуба Коласа, рассказывает о новых постановках, поднимает "занавес" над творческими планами труппы. Выпуск первого номера "газеты в газете" приурочен к началу очередного театрального сезона, который завтра по традиции открывается комедией "Нестерка". В заглавной роли — блистательный Евгений Шипило, отметивший накануне свое пятидесятилетие.

Сергей БУТКЕВИЧ.

Выпуск подготовлен по сообщениям корреспондентов "Народной газеты", агентств ИТАР—ТАСС, Белинформ, Интерфакс, БелаПАН и РИД.

Пасля падзеі

Шушкевіч і салігорцы: крэдыт даверу пакуль ёсць

Сяргей ПЛЫТКЕВІЧ

"Кебіч, — у адстаўку!", "Патрабуем стварэння кааліцыйнага ўрада!", "Незалежнасць Беларусі трэба захаваць!" — з такімі плакатамі стаялі пікетчыкі каля Салігорскага гарвыканкама, калі да будынка падыходзіў Старшыня Вярхоўнага Савета Беларусі Станіслаў Шушкевіч.

— Чаму вы мяне сустракаеце такімі патрабаваннямі? — спытаў Станіслаў Станіслававіч у пікетчыкаў.

— Можа, лепш звярнуцца на іншы адрас?

— Таму што вам яшчэ пакуль давяраем...

Гэтыя словы крыху пазней паўтарыў на сустрэчы кіраўнікоў прадпрыемстваў, дэпутатаў гарсавета са Старшынёй Вярхоўнага Савета віцэ-прэзідэнт незалежнага прафсаюза гарнякоў Беларусі Васіль Юркін. І падкрэсліў:

— Крэдыт даверу вам толькі да сесіі, якая пачнецца ў лістападзе...

Чаму я пачаў рэпартаж аб паездцы Станіслава Шушкевіча ў Салігорск менавіта з гэтых момантаў? Таму што ў іх, на мой погляд, сканцэнтравана сутнасць таго, што адбываецца зараз ў нашай рэспубліцы, і ў яе кіраўніцтве. З кожным тыднем жыццё людзей становіцца ўсё горшым, бесперапынна растуць цэны. Хто павінен адказваць за гэта? Вядома ж, тыя людзі, якія кіруюць нашай дзяржавай. Пра гэта вельмі ёміста сказаў дэпутат Салігорскага гарсавета Аляксандр Клішэвіч:

— Яшчэ год назад Старшыня Саўміна абяцаў, што ў нас будуць танныя хлеб, нафта і гэтак далей. Дзе цяпер тыя абяцанні? Праблемы, што ўзніклі зараз на Беларусі, можна вырашыць толькі палітычным шляхам. Тая палітычная сістэма, якая сёння існуе ў нас, даўно сябе зжыла. Вярхоўны Савет не можа нават вызначыць, чаго ён хоча, а палітыка ўрада нагадвае флюгер, які па волі ветру паварочваецца ў любы бок. То ў Гомелі гучаць заявы, што нам патрэбен новы СССР, што дарэмна мы гублялі час на стварэнне СНД. Аднак у Маскве адбываюцца вядомыя падзеі, і мы чуем зусім іншае. Таму Вярхоўны Савет ужо на гэтай сесіі павінен назначыць час новых выбараў, а ўрад павінен пайсці ў адстаўку!

Другі дэпутат гарсавета Ігар Уфімцаў не пагадзіўся з Аляксандрам Клішэвічам і заявіў, што не толькі палітычным шляхам трэба вырашаць нашы праблемы, трэба займацца і эканомікай, трэба як мага хутчэй стварыць спрыяльныя ўмовы для развіцця прыватных прадпрыемстваў.

— Калі людзі жывуць добра, то іх не хвалюе, у якім саюзе яны знаходзяцца. Яны проста жывуць. Чаму мы ўвесь час хочам нешта вынайсці? У нас ёсць свая дзяржава, давайце аб ёй думаць! А каму не патрэбен наш суверэнітэт, хай з'язджае з Беларусі! — гэтыя катэгарычныя словы сказаў дэпутат гарсавета Мікалай Новік.

Былі і іншыя выступленні на сустрэчы. Старшыня Салігорскага гарсавета Мікалай Юрчык у сваім дакладзе расказаў аб праблемах стотысячнага горада. Усе мы цудоўна ведаем, што вытворчае аб'яднанне "Беларуськалій" калісьці будавалася і фінансавалася ўсёй вялікай дзяржавай. Зараз сітуацыя змянілася, і гэты монстр, як сказаў Мікалай Фёдаравіч, лёг на плечы горада. А ў Салігорску не хапае жылля, ачышчальных збудаванняў, вучнёўскіх месцаў. Закончыў свой даклад Мікалай Юрчык, як і многія яго калегі ў іншых рэгіёнах рэспублікі: ён папрасіў ад цэнтральнай улады дапамогі.

Выступіў на сустрэчы і Станіслаў Шушкевіч. Ён пагадзіўся з многімі дэпутатамі гарсавета, прызнаў, што Беларусь апынулася ў вельмі цяжкіх умовах. Параўноўваючы нашу дзяржаву з Расіяй, кіраўнік парламента сказаў, што мы — "стагнацыйная, застойная краіна".

❑ *Станіслаў Шушкевіч у шахце 2-га рудаўпраўлення.*

З залы задаваліся Станіславу Шушкевічу пытанні, гучалі рэплікі. Былі сярод іх і вельмі вострыя. Як, скажам, сцвярджэнне, што Станіслаў Шушкевіч павінен несці поўную адказнасць за той урад, які ім створаны.

— Не трэба блытаць, — адказаў Шушкевіч. — Калі ствараўся гэты ўрад, я быў проста намеснікам Старшыні, і кандыдатуру Старшыні Саўміна прапаноўваў Мікалай Іванавіч Дземянцей. Так што я не нясу адказнасці за гэты ўрад.

— Тады ці будзеце вы на бліжэйшай сесіі Вярхоўнага Савета ставіць пытанне аб адстаўцы ўрада?

Станіслаў Шушкевіч хвіліну павагаўся і адказаў:

— Яшчэ Гарбачоў гаварыў, што палітыка — гэта мастацтва магчымага. І калі я не маю шанцаў правесці тое ці іншае пытанне, не мае сэнсу яго ставіць. Гэта рызыкоўна. Гэта нелагічна. Гэта проста пустазвонства. І таму не з рукі Старшыні Вярхоўнага Савета ставіць пытанне, якое будзе заведама правалена.

Было бачна, што адказ Старшыні Вярхоўнага Савета задаволіў не ўсіх, але жыццё ёсць жыццё. Усе мы маем свае погляды, прынцыпы. І павінны лічыцца з поглядамі і прынцыпамі іншых. А сама атмасфера, якая панавала і ў зале пасяджэнняў гарвыканкама, і ў шахце другога рудаўпраўлення ВА "Беларуськалій", і ў цэхах арэнднага прадпрыемства "Купалінка", народнага прадпрыемства "Калінка", дзе пабываў Станіслаў Шушкевіч, паказала, што ўзаемаразуменне паміж кіраўніком дзяржавы і яе грамадзянамі ёсць. І з боку прадстаўнікоў апазіцыйнага незалежнага прафсаюза гарнякоў пакуль што таксама. Але гэта зусім не азначае, што Старшыня можа сядзець склаўшы рукі.

Сітуацыя ў рэспубліках былога СССР мяняецца імкліва. І ў гэтых умовах толькі той палітык, якому давярае народ, мае права на будучыню. А каб не згубіць давер, трэба працаваць на карысць не сабе, а свайму народу. Прапісная ісціна. Але не ўсе яе хочуць памятаць...

У камісіях Вярхоўнага Савета

Праект праграмы адпраўлены на дапрацоўку

14 кастрычніка Камісія па праблемах чарнобыльскай катастрофы Вярхоўнага Савета абмеркавала падрыхтаваны ўрадам праект дзяржаўнай праграмы па ліквідацыі ў Рэспубліцы Беларусь вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС на 1993—1995 гады і на перыяд да 2000 года.

Яе прадставіў старшыня Дзяржаўнага камітэта Рэспублікі Беларусь па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС Іван Кенік.

Неабходнасць карэкціроўкі ранейшай праграмы, сфарміраванай у 1989 годзе, на думку Івана Кеніка, выклікана тым, што яна стваралася пры адсутнасці сур'ёзных канцэптуальных падыходаў і дастаткова глыбокіх ведаў па асноўных момантах вынікаў трагедыі. Тады былі максімальна ўлічаны ўсе прапановы пацярпеўшых рэгіёнаў як па аб'ёмах капітальных укладанняў, так і па бюджэтных асігнаваннях. У той момант такі падыход быў апраўданы, паколькі рэспубліка пацярпела не па сваёй віне і кампенсаваць яе страты за кошт саюзных сродкаў было справядліва. Аднак цяпер сітуацыя змянілася: рэспубліка можа разлічваць толькі на адзіную і небагатую крыніцу фінансавання — чарнобыльскі падатак. Акрамя гэтага, Вярхоўным Саветам прыняты шэраг чарнобыльскіх законаў, і перш за ўсё аб сацыяльнай абароне грамадзян, якія пацярпелі ад Чарнобыля. У сувязі з гэтым Савет Міністраў прапануе, не мяняючы асноўных мэт і задач дзяржаўнай праграмы, больш канкрэтна ўдакладніць яе ў адпаведнасці з прынятымі заканадаўчымі актамі, вынікамі навуковых даследаванняў, нарматывамі і пераспецыялізацыяй сельскай вытворчасці. Урад прапануе пакінуць у праграме галоўнае, што мае непасрэдныя адносіны да захавання здароўя людзей і іх сацыяльнай абароненасці. Як адзначыў Іван Кенік, "асноўная мэта праграмы — рэалізацыя комплексу сацыяльных і аздараўленчых мерапрыемстваў па зніжэнню дозавых нагрузак насельніцтва, якое падвергнулася "ўздзеянню радыяцыі". Для гэтага прапануецца прыярытэтнае развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы паліклінічных і дыягнастычных устаноў аховы здароўя ў зоне 1—15 кі/кв. км і будаўніцтва аздараўленчых цэнтраў для дзяцей і дарослых у чыстых раёнах рэспублікі, развіццё сацыяльна-бытавой інфраструктуры ў зонах з правам на адсяленне і пражыванне з перыядычным радыяцыйным кантролем, правядзенне мерапрыемстваў па аднаўленню прамыслова-вытворчага патэнцыялу забруджаных радыенуклідамі тэрыторый і г.д. У адпаведнасці з праектам праграмы на 1993—1995 гады на яе рэалізацыю запатрабуецца ў дзеючых цэнах 2144,2 мільярда рублёў.

Вядома, лічба ў два з лішнім трыльёны рублёў уражвае. Але і яна ўяўляецца невялікай у параўнанні з агульным уронам, што панесла рэспубліка ад катастрофы, — а ён вылічваецца 30 гадавымі бюджэтамі. І, вядома, ужо цяпер зразумела, што спатрэбяцца доўгія дзесяцігоддзі, каб рэспубліка справілася з гэтай бядой. Таму, абмяркоўваючы праект урада, члены парламенцкай камісіі звярнулі ўвагу яе стваральнікаў на неабходнасць эканамічных падлікаў усіх прапануемых мерапрыемстваў.

У ходзе дыскусіі парламентарыі прыйшлі да думкі, што работу над праектам праграмы трэба прадоўжыць. Будзе створана пагаджальная камісія, члены якой яшчэ раз прапрацуюць кожную заўвагу парламентарыяў.

Ларыса ЛАЗАР, Белінфарм.

Слово — знающему человеку

Как выйти из кризиса?

Василий ШЛЫНДИКОВ, президент концерна "Амкодор", член-корреспондент Белорусской инженерной технологической академии

12 августа с.г. я выступил в "Народной газете" со статьей "Как преодолеть кризис". В продолжение тех размышлений о возможных экономических моделях развития республики, путях выхода из кризиса я сегодня хотел бы высказаться по двум ключевым моментам: о механизме использования средств от приватизации и антимонопольной политике.

Даже если будет проводиться бессмысленная ваучеризация, государство все равно получит уникальный шанс стабилизировать финансовое положение, инвестировать получаемые от приватизации средства в приоритетные отрасли экономики. Предоставится исключительная возможность через механизм приватизации провести структурную перестройку экономики.

Структурная перестройка промышленности является важнейшим элементом проводимых реформ, можно сказать, даже ее венцом, завершением. Необходимо перепрофилировать большое количество предприятий исходя из имеющихся в республике ресурсов, в том числе энергетических, подчинить работу промышленности нуждам населения. Необходимо создать целые отрасли, которые работали бы на человека, в том числе в сфере всевозможных услуг; поддержать предприятия, имеющие шанс успешно работать на внешних рынках; реализовать национальную энергетическую программу.

Нам надо самым внимательным образом изучить экономический механизм небольших стран, не имеющих собственных сырьевых ресурсов и энергоносителей и взять из их опыта все, что можно применить. Главным здесь является привлечение через соответствующие механизмы иностранного капитала, создание для него налогового рая.

Убежден, что ваучеризация — это закладка очередной бомбы замедленного действия под общество. Ведь значительная часть, к примеру, российских граждан продали свои ваучеры за мизерную цену, а большинство скоро поймет, что его ваучер — это ничто. И в то же время появилось немало людей действительно богатых. Будет формироваться общественное мнение, что народ обманут. (Хотя такая цель, конечно же, не ставилась при принятии соответствующих законов и в России и у нас.) И тогда появится искушение снова все переделать. Даже если события будут развиваться по другому сценарию и люди просто махнут на все происходящее рукой, то ваучеризация все равно нанесет вред обществу, так как не решит ни одной экономической проблемы, лишит государство средств для преобразования экономики во благо тех же людей.

(Окончание на 2-й стр.)

Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

Аб звальненні ў запас ваеннаслужачых, якія выслужылі ўстаноўленыя тэрміны ваеннай службы, і аб чарговым прызыве грамадзян на ваенную службу ў кастрычніку—снежні 1993 г.

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Звольніць з радоў Узброеных Сіл, унутраных, пагранічных, чыгуначных войск і іншых воінскіх фарміраванняў рэспублікі ў запас ваеннаслужачых тэрміновай службы, якія выслужылі ўстаноўленыя тэрміны ваеннай службы.

2. Прызваць у кастрычніку—снежні 1993 г. на тэрміновую ваенную службу ва Узброеныя Сілы, пагранічныя, унутраныя, чыгуначныя войскі і іншыя воінскія фарміраванні рэспублікі грамадзян мужчынскага полу, якім да дня прызыву споўнілася 18 гадоў і якія не маюць права на адтэрміноўку ад прызыву, а таксама грамадзян старэйшых прызыўных узростаў, якія страцілі права на адтэрміноўку ад прызыву.

Прызыўнікі, якія пацярпелі ад вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, накіроўваюцца для праходжання ваеннай службы ў воінскія часці, не звязаныя з крыніцамі іанізуючага выпраменьвання, звышвысокімі частотамі, кампанентамі ракетнага паліва і не знаходзяцца на радыеактыўна забруджаных тэрыторыях.

3. Выканкамам абласных, гарадскіх і раённых Саветаў народных дэпутатаў, ваенным камісарыятам забяспечыць правядзенне прызыву грамадзян на ваенную службу, выдзеліўшы для гэтага неабходны персанал і транспарт. Прыняць меры па стварэнню на прызыўных і зборных пунктах належных бытавых умоў і парадку.

4. Беларускай чыгунцы забяспечыць выдзяленне па заяўках Міністэрства абароны неабходнай колькасці месц у пасажырскіх вагонах і перавозку прызыўнікоў ва ўзгодненыя тэрміны.

5. Органам унутраных спраў па прадстаўленнях ваенных камісараў прымаць меры да вышуку і дастаўцы на прызыўныя пункты асоб, якія ўхіляюцца ад яўкі ў ваенны камісарыят для вырашэння пытання аб прызыве на тэрміновую ваенную службу.

6. Міністэрству абароны прадставіць да 5 лютага 1994 г. у Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь інфармацыю па выніках прызыву.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В.КЕБІЧ.

Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М.КАЎКО.

13 кастрычніка 1993 г.
г.Мінск. N 691.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Как выйти из кризиса?

(Окончание. Начало на 1-й стр.)

Сегодня мы представляем богатейшее государство при, в общем-то, не бедном народе, и может быть, не стоит уж так подогревать страсти о нашей убогости и нищете. Где, у каких государств такая огромная государственная собственность на душу населения? Вопрос в другом — как распорядиться этой собственностью? Чем скорее собственность окажется в руках людей, умеющих извлечь из нее максимальную выгоду и приумножить ее, тем лучше. Чем быстрее значительная часть государственной собственности будет приватизирована (продана), тем лучше для народа. Уже сейчас нам надо четко представлять, как распорядиться средствами от распродажи государственной собственности.

Здесь два пути. По первому идет Россия — раздать бесплатно и просто, то продано.

Второй путь — использовать вырученные средства для структурной перестройки, стабилизации финансовой системы, т.е. возрождения экономики. Этот путь и предлагается для условий Беларуси.

На мой взгляд, одним из механизмов мог бы быть такой: создается Белорусский банк реконструкции и развития (название может быть другим), уставной фонд которого формируется из средств от приватизации, с отделениями в областных центрах, городах, куда поступали бы деньги от распродажи коммунальной собственности. Банк мог бы привлекать свое население, иностранных вкладчиков. Необходимо на год-два отменить все декларации от доходов при вложении средств в уставной капитал банков, предприятий, при покупке акций как юридическими лицами, так и гражданами. Дать возможность таким образом легализоваться любому капиталу. Значительная часть, если не большинство, предпринимателей сейчас вынуждены частично работать в теневом бизнесе. Вынуждены потому, что государство в силу обстоятельств не может пока создать условия для ведения законного бизнеса. Лучше, если деньги теневой экономики заработают на экономику республики.

Нужно также сделать выгодным помещение твердой и национальной валют на счетах банков республики. При этом декларирование источников дохода не применять. Сейчас многие люди занимаются мелким бизнесом, совершают челночные поездки за товаром во все страны мира. Где только не встретишь наших соотечественников! Особенно много их в Польше. У них появляются деньги, в том числе в валюте. И вот тогда поистине — хранение наших мгновенно обесценивающихся "зайцев" просто не имеет смысла. Я уже не говорю о предпринимателях. Вот почему очень важно, чтобы эта валюта работала, а не находилась на руках у населения.

Белорусский банк реконструкции и развития должен стать своеобразным финансовым холдингом. Государство не должно безвозмездно финансировать какие-либо проекты. Если такая необходимость возникает, то финансирование можно производить с разрешения парламента. Банк же на льготных, но выгодных для себя условиях предоставлял бы кредиты на конкурсной основе отечественным и зарубежным фирмам для финансирования проектов из национальных программ.

Предположим, нужно реализовать программу переработки и хранения сельхозпродуктов в рамках соответствующей национальной программы. Если финансировать эти проекты через ведомства, это значило бы направлять средства в никуда. Почему бы не сделать это так: банк по поручению правительства объявляет конкурс на реализацию проекта и кредитует те фирмы, которые берут обязательства реализовать проект дешевле и лучше. Если таких фирм нет или нужно создать здоровое рыночное соперничество, то банк мог бы выступить соучредителем специализированных компаний и на коммерческой основе вкладывать деньги во всевозможные проекты, направленные на развитие экономики, став таким образом мощным инструментом в руках правительства для реализации национальных программ структурной перестройки экономики.

Акции предприятий, принадлежащих государству, будут выкуплены не сразу, поэтому возникает вопрос: что делать с ними, что делать с ваучерами, если их все же будут выдавать? Хаотичный рыночный характер работы инвестиционных фондов, как сейчас в России, возможен и неизбежен также и у нас. Но нужно сделать все, чтобы создать специальные трастовые компании или передать в траст сильным предприятиям контрольные пакеты отраслевых акций, создавая промышленные группы.

Кроме того, потребуются специальные инвестиционные компании, имеющие соответствующие лицензии государства, и через них будет задействован рынок ваучеров. Нужно сделать все, чтобы максимально уменьшить зло, которое ваучеры могут принести, при этом преследуя ту же цель, что и при создании трастовых компаний, о которых мы только что говорили. Если поступим таким образом, то и процесс приватизации обратим во благо людям, и сохраним социальный мир в обществе. Нельзя допустить, чтобы шанс, который дает государству приватизация, был упущен, нельзя допустить, чтобы в ничто были превращены средства от приватизации, как в ничто они превращаются в России.

Ключевой элемент успеха реформ — правильная антимонопольная политика. Не буду касаться всех сторон этой большой темы. Вся экономика бывшего СССР была построена на монополиях. Естественно, и промышленность нашей республики тоже. Реально ли создавать аналогичный автозавод, чтобы появился национальный соперник МАЗа? То же можно сказать и о тракторном, заводе холодильников и многих других. Разделить эти заводы на два-три тоже вряд ли будет реально. В отношении таких производителей необходимо проводить взвешенную таможенную политику, всемерно поощрять (или вообще на первой стадии обходиться без них) стимулировать экспорт аналогичной продукции из других стран мира.

Всякие ограничения цен или уровня рентабельности будут вряд ли эффективны. Всегда можно доказать и обосновать приемлемую цену или нужный уровень рентабельности. Но не только здесь, и прежде всего не здесь, причина низкой конкурентоспособности наших отечественных товаров и услуг. Они не будут конкурентоспособны, пока мы не включим рыночный механизм и не поймем, что главную монополию у нас держит государство через ведомства и региональные органы власти. И если эту монополию сохранить, продвижение реформ будет крайне замедлено.

Давайте порассуждаем вместе. Разве не монополии наши отраслевые ведомства: строительные и другие министерства? Сейчас они трансформируются в ассоциации, концерны. Нельзя этого делать. А разве не супермонополистом является Госкомпром, Агропром? Ярким супермонополистом выступает сейчас энергетическое ведомство, которое начинает ставить на колени промышленность республики. Свои заботы оно сумело переложить на плечи правительства. И недовольство своими действиями со стороны промышленности также. Если и дальше сохранять в том же виде эту организационную структуру, то так будет и впредь.

Возьмем региональные органы власти. Почему они также монопольны? Потому, что монополия все делает, пытаются контролировать экономику, почти все стороны жизни людей: решают, правильно или неправильно предприятие выделило своему работнику квартиру, прописать или не прописать человека, дать разрешение строить дом или нет. Все эти примеры можно назвать абсурдом жизни. Но подобным абсурдом, с точки зрения здравого смысла, занимаются тысячи людей. Нужно ли это оставлять в прежнем виде? Нет, конечно.

Нужна концепция реорганизации структур власти. Любая власть должна нести экономическую ответственность за вмешательство в хозяйственную деятельность. Власть не должна монополизировать различные стороны хозяйственной и общественной жизни, между двумя субъектами хозяйствования не должен стоять третий — властный и безответственный субъект, как бы он не назывался.

Главной опасностью для успеха реформ является монополия властных структур, вернее сказать — монополия чиновников, которые, сохраняя себя не всегда даже осознанно, образно говоря, набросили на экономику республики сетку, из-под которой очень трудно пробиться росткам нового.

2-і рэспубліканскі фестываль творчасці інвалідаў

Усё гэта здаецца сапраўднай казкай

У Ганны Іванаўны Трасцінскай няма рук. Рукі ёй замяніла яшчэ дзіцячае жаданне ні ў чым не ўступаць равеснікам, да якіх прырода была больш літасцівай. Гэта жаданне з часам стала рысай характару.

Казачныя вышыўкі па канве Ганна Іванаўна выконвае без папярэдняга нанясення малюнка на тканіну — гэтак больш акуратна. Яе сурвэткі і каўнерыкі вывязаны з самых тонкіх нітак. У яе вышэйшая універсітэцкая адукацыя, разрад па шахматах і цэлы гардэроб пашытага самастойна адзення.

Яна жыве адна, але наўрад ці бывае адзінокай — да яе часта прыходзяць, а яшчэ часцей — тэлефануюць — знаёмыя і незнаёмыя людзі. Не толькі таму, што Ганна Іванаўна працуе дыспетчарам у Таварыстве інвалідаў і "па абавязку службы", які, дарэчы, супадае з яе ўласным жаданнем, гатовая разам з тым, хто патэлефанаваў, шукаць адказ на складанае для яго пытанне. Проста ў жыцці кожнага здараюцца хвіліны, якія хочацца правесці побач з моцным, добразычлівым, упэўненым у сабе чалавекам.

Ірына ДЗЯРГАЧ,
Сяргей ГРЫЦ (фота).

Репортер узнал

...И дана была "опера опер"

Торжественный вечер, посвященный 60-летию Государственного академического Большого театра оперы и балета Республики Беларусь, прошел в Минске.

Для виновников торжества выступали лучшие музыкальные коллективы республики, коллеги из ближнего зарубежья. В свою очередь именинники показали отрывки из спектаклей разных лет.

Лидия ПЕРЕСЫПКИНА.

Будет ли метро в Уручье?

По сведениям БелаПАН, в настоящее время государственную экспертизу проходит технико-экономическое обоснование продолжения первой линии Минского метро от станции "Восток" до микрорайона Уручье.

Данное обоснование разработано коллективом арендного предприятия "Минскметропроект". Планируется разместить три новые станции.

Жителям Уручья, однако, ликовать рано: в нынешних экономических условиях реализация проекта потребует огромных финансовых затрат и длительного времени.

Анна ОЛЕГОВА.

Как наркоманы "скорую" брали

В Могилевской городской больнице скорой помощи установлен милицейский пост.

В последнее время, пояснил главврач Петр Леонтьевич Ратош, любители наркотиков несколько раз пытались захватить в больнице "нужные" им препараты. Дошло до того, что двое наркоманов ворвались в реанимационное отделение и, скрутив дежурному врачу руки, начали требовать морфий...

А между тем, как сообщил главврач, препаратов, за которыми охотятся наркоманы, в больнице практически не осталось даже для проведения операций.

Николай КОМЛЕВ.

Кропкі над "і"

Ніякіх супярэчнасцей няма

13 кастрычніка "Народная газета" надрукавала артыкул А.Гуляева "Мафия бессмертна уже хотя бы потому, что всегда кому-нибудь нужна". Асобныя чытачы звярнулі ўвагу на наступную акалічнасць: у рэдакцыйнай прадмове адзначаецца, што матэрыял паступіў у газету некалькі тыдняў назад, а ў самім артыкуле ёсць спасылка на факт, які меў месца 6 кастрычніка. Маўляў, як жа так?

Ніякіх супярэчнасцей тут няма. Калі матэрыял быў падрыхтаваны да вёрсткі ў нумар, у рэдакцыю завітаў аўтар з тым, каб завізаваць публікацыю і дапоўніць яе свежымі фактамі.

Дарэчы, гэта нармальная практыка работы рэдакцыі з аўтарамі, якая нярэдка завяршаецца за некалькі хвілін да подпісу нумара ў свет.

У двух словах

Будзем супрацоўнічаць па-цывілізаванаму

Садзейнічаць узаемавыгаднаму супрацоўніцтву паміж нашай рэспублікай і Германіяй заклікана нямецкае эканамічнае прадстаўніцтва ў Беларусі.

Аб яго адкрыцці дамовіліся прадстаўнікі міністэрства эканомікі ФРГ доктар Хельмут Кругер і Крыстаф Клаўзер са старшынёй Дзяржэканамплана Сяргеем Лінгам і першым намеснікам старшыні Дзяржкамэканамсувязей Міхаілам Марынічам. Мяркуецца, што яно пачне працаваць у канцы гэтага — пачатку наступнага года.

Здарэнні

Разборкі паміж камерсантамі

Глыбокай ноччу ў магазіне, які размешчаны на першым паверсе гасцініцы "Беларусь" у Гродне і належыць мясцоваму таварыству з абмежаванай адказнасцю, прагрымеў моцны выбух.

Пацярпеўшых не было, аднак памяшканню нанесены ўрон. Следчыя органы, якія пачалі разбор, мяркуюць, што выбух адбыўся ад устаноўленага напярэдадні самаробнага ўстройства. Відаць, такім метадам хтосьці хацеў "насаліць" бізнесменам.

Разборкі паміж камерцыйнымі структурамі становяцца ў прыгранічным абласным цэнтры прывычнай справай. Некалькі месяцаў таму выбуховае ўстройства рванула ў кватэры кіраўніка адной з гарадскіх фірм, які разам з членамі сям'і па шчаслівай выпадковасці знаходзіўся ў гэты час на дачы. Зусім згарэў легкавы імпартны аўтамабіль, які належаў малому прадпрыемству. Амаль эпідэміяй сталі начныя пажары камерцыйных ларкоў і кіёскаў.

Белінфарм.

Рэпліка

Хворы друк, хворая ўлада, няшчасная краіна

У апошні час я прысутнічаў на некалькіх прэс-канферэнцыях у Вярхоўным Савеце. Мяне цікавіла не столькі тое, пра што там будзе гаварыцца, колькі, як яно будзе асвятляцца потым у манапольным і паўманапольным друку Беларусі. Вынікі, лічу, проста абсурдныя. Чытачы атрымліваюць тэндэнцыйную і суб'ектыўную інфармацыю. І мне ўспамінаецца роспачнае ўскліканне аднаго сталага сумленнага журналіста: "Калі не вырваць друк з брудных лап, у якія ён трапіў, Беларусь стане няшчаснай краінай!"

Дэградацыя друку набыла сапраўды небяспечны характар. Знікла элементарная аб'ектыўнасць нават прасцейшай інфармацыі. Поўны абсурд, каб пра звычайную, нават банальную падзею рознымі карэспандэнтамі (якія разам яе назіралі) давалася б рознае, нават супрацьлеглае і ўзаемавыключаючае апісанне ў розных газетах. Напрыклад, пра спатканне дэпутатаў апазіцыі БНФ 7 кастрычніка з выбаршчыкамі горада, дзе прысутнічала мноства карэспандэнтаў, я прачытаў у сямі перыядычных выданнях. Ну што можа быць прасцей: пабываць на месцы падзеі, паглядзець, паслухаць і даць інфармацыю чытачу пра тое, што адбылося. Што ж у выніку? А ў выніку пра адну канкрэтную і простую падзею надрукавана сем розных інфармацый, дзе не супадаюць нават элементарныя зыходныя (прытым аб'ектыўныя) даныя. І калі чытач, скажам, з Магілёва ці Віцебска прачытаў бы ўсе гэтыя паведамленні, то так і не зразумеў бы, што ж адбылося ў сапраўднасці. Зрэшты, гэта яшчэ было б паўбяды. На самай жа справе чытач у Магілёве чытаў бы пра гэта ў адной газеце, а чытач з Віцебска — у іншай. Уявім, калі б яны спаткаліся і надумаліся аб прачытаным факце пагаварыць.

Сітуацыя з прасцейшай інфармацыяй паказвае, па-першае, у якім стане знаходзіцца перыядычны друк на Беларусі і што ён сабой уяўляе. Па-другое, на прыкладзе элементарнага добра відаць, што прафесіяналізм і сумленне карэспандэнта-журналіста ёсць паняцці неадрыўныя. Таму журналіст — гэта часцей за ўсё альбо асоба, альбо, прабачце, адсутнасць асобы. (Тут як з талентам: альбо ён ёсць, альбо яго няма.)

Часам падаецца такая інфармацыя, змест і сэнс якой напачатку ўвогуле цяжка зразумець. Напрыклад, "Знамя юности" нядаўна напісала, што на тэксце заявы дэпутатаў апазіцыі ёсць толькі подпіс народнага дэпутата С.Навумчыка і даецца чамусьці фотакопія камп'ютэрнага набору. Пры гэтым пішуцца нейкія скамарошныя намёкі: "Мы говорим партия — подразумеваем..."

Сэнс гэтай заметкі і незадаволенасці газеты незразумелыя. Тым больш што інфармацыя правільная. Так праходзяць усе паперы апазіцыі Беларускага народнага фронту ў Вярхоўным Савеце, накіраваныя ў друк. Пасля таго, як дакумент абмяркоўваецца і прымаецца на пасяджэнні апазіцыі і ўзгадняецца з народнымі дэпутатамі і сябрамі фракцыі, тэкст яго з прозвішчамі гэтых дэпутатаў перадаецца адным з каардынатараў апазіцыі ў сродкі масавай інфармацыі. Пры перадачы каардынатар, як правіла, выкладае просьбу і візіруе экземпляр сваім подпісам.

Прызначэнне незразумелай і трохі клоунскай публікацыі "Знамени юности" высвятляецца потым, калі па іншых газетах гатунку "Знамени юности" (гл., напрыклад, "Белорусскую ниву", 12.X.1993 г.) раптам падымаецца лямант, што заявы апазіцыі падпісвае за ўсіх (а можна падумаць, што і піша) адзін дэпутат — С.Навумчык. Можна зноў павесяліцца з, здавалася б, ненармальных глупстваў і нізасці. Але ўжо нясмешна, бо стала ўсё зразумелым.

Перад намі тыповы прыём так званай прапагандысцкай інфармацыі, распрацаванай камуністамі і доктарам Ёзэфам Гебельсам. Сутнасць гебельсаўскай прапаганды чытачам вядомая. Прыём, ужыты ў "Знамени юности", — элементарны. Спачатку даецца бязглуздая, абсурдная інфармацыя "ні аб чым", але з цёмнымі неадэкватнымі намёкамі. Прапагандысцкі эфект яе амаль нулявы. Чытачы, як правіла, смяюцца, паціскаюць плячыма альбо нічога не разумеюць. Аднак праз нейкі час у іншых газетах з'яўляюцца публікацыі, накіраваныя супраць таго ж самага апанента, дзе папярэдняя бязглуздая публікацыя ўжо перакручваецца і падаецца як факт, як спасылка для абвінавачанняў і мэтанакіраваных разважанняў. Потым з'яўляюцца публікацыі яшчэ і яшчэ, бязглуздасць ператвараецца ў сведчанне, у прадмет прапагандысцкай рэчаіснасці, у аргумент прапаганды. Чаму так становіцца? А вельмі проста. Людзі ў грамадстве чытаюць розныя газеты і розныя матэрыялы. Прычынна-выніковая сувязь інфармацыйных з'яў лёгка разрываецца ў часе. Той, хто, скажам, прачытаў цяпер "Белорусскую ниву", не чытаў раней "Знамя юности" і не стане шукаць гэты нумар газеты, каб нешта ўдакладняць. Тым больш што з цягам часу гэта зрабіць няпроста (трэба ісці ў бібліятэку і г.д.). Масавы характар штодзённай інфармацыі і дыскрэтны характар яе ўспрыняцця ёсць тая асаблівасць, з якой маніпулюе ўсялякая несумленная прапаганда.

Самым небяспечным у такіх варунках з'яўляецца прапагандысцкі манапалізм на сродкі перыядычнага друку. На вялікі жаль, ён захаваўся ў Беларусі і развіваецца цяпер у надзвычай пачварных, нават нязведаных раней формах. Становішча ў беларускім друку адлюстроўвае становішча ва ўладзе. А гэта аднабока і ненармальна. Друк павінен адлюстроўваць становішча ў грамадстве, шукаць і паказваць лепшыя перспектывы яго развіцця.

Зянон ПАЗЬНЯК,
народны дэпутат Рэспублікі Беларусь.

Горько!

Вот такой юбилей

Разные бывают годовщины. Я в конце декабря отмечу юбилей, каких полно у простых граждан, — 20 лет стою в очереди на телефон. Ждал бы и еще, нас в Бобруйске к очередям такого рода приучили, но, к сожалению, стал инвалидом 1 группы, не могу двигаться. Когда бывает плохо, жена бежит в поисках работающего автомата, чтобы вызвать "скорую". И хотя стоит теперь проводка связи больших денег, все равно мне без аппарата — как без воздуха. Может, до гроба телефон и не увижу, но все равно отметить дату печального стояния в очереди надо, потому и пишу в газету эти строки.

Уважьте — опубликуйте.

Арнольд СОЛОНОВИЧ.
г.Бобруйск.

Факт для роздуму

Ці ёсць будучыня ў Расон?

Бязлітасная статыстыка сведчыць, што няма. Наша будучыня — нашы дзеці. За сем месяцаў сёлетняга года ў гэтым райцэнтры нарадзілася 31 дзіця. А памерлі 159 чалавек. Амаль у пяць разоў больш!

Такі ж сумны баланс назіраўся тут і ў мінулым годзе. На свет божы з'явілася 59 новых грамадзян, а нябожчыкаў зафіксавана 252.

Што будзе заўтра?

Алесь ТРУС.

Почем валюта?

С 14 октября Национальным банком установлены курсы иностранных валют

	Единый курс	Курс обязат. продажи	К долл. США
1 австрал.доллар	2,703.12	1,621.87	1.5168
1 австр.шиллинг	364.43	218.66	11.2504
1 фунт стерлинг.	6,273.00	3,763.80	0.6536
10 бельг.франков	1,178.84	707.30	34.7800
1 немец.марка	2,564.90	1,538.94	1.5985
1 голлан.гульден	2,279.69	1,367.81	1.7985
1 датская крона	632.62	379.57	6.4810
100 итал.лир	259.46	155.68	1,580.2050
1 канад.доллар	3,072.08	1,843.25	1.3346
1 норвеж.крона	585.40	351.24	7.0038
1 доллар США	4,100.00	2,460.00	1.0000
1 фин.марка	720.21	432.13	5.6928
1 франц.франк	729.55	437.73	5.6199
1 шведск. крона	517.24	310.34	7.9267
1 швейцар.франк	2,915.05	1,749.03	1.4065
10 японск.иен	387.71	232.63	105.7491
1 ЭКЮ	4,842.09	2,905.25	0.8467
10 испанск.песет	315.40	189.24	129.9937
10 греч.драхм	175.88	105.53	233.1135
1 ирландск.фунт	6,006.09	3,603.65	0.6826
1 исландск.крона	59.58	35.75	68.8150
1 кувейт.динар	13,766.25	8,259.75	0.2978
10 ливанск.фунтов	23.83	14.30	1,720.5204
10 португ.эскудо	247.96	148.77	165.3492
1 сингап.доллар	2,612.29	1,567.37	1.5695
10 турецк.лир	3.33	2.00	12,312.3123
1 эстонск.крона	320.61	192.37	12.7881
1 СДР	5,775.95	3,465.57	0.7098
1 российский рубль	3.00		
1 укр. карбованец	0.21		
1 литовский лит	993.00		
1 латвийский лат	6721.31		
1 кыргызстан.сом	611.94		

* по экспортным контрактам, заключенным до 1 августа 1993 года

Курс клиринговых валют

1 доллар США по расчетам с Кубой 2460.00

НАШ КОММЕНТАРИЙ

Очередные торги на Межбанковской валютной бирже в среду, 13 октября, были отмечены серьезными изменениями в курсе белорусского безналичного рубля. Кроме, уже ставшего привычным, его стабильного падения по отношению к твердым валютам (на 110 пунктов по отношению к американскому доллару), он заметно похудел по отношению к российскому рублю — сразу в 2 раза. Даже украинский карбованец подорожал на 0,06 пункта. Эти изменения в курсе белорусского рубля прекрасно иллюстрируют инфляционные процессы в экономике республики, в основе которых лежит поддержка правительством убыточных предприятий за счет бюджета и централизованных кредитов Национального банка. Вероятно, не последнюю роль сыграли и инфляционные ожидания предпринимателей, связанные с недавним повышением минимальной заработной платы. Как следствие, в ближайшее время следует ожидать очередного повышения учетной ставки процента Нацбанком и общего удорожания кредитов.

Лісты з глыбінкі: час і людзі

І. Эх ты, доля паляшуцкая...

Віктар ХАРОШКА

Да чаго хораша восенню на Палессі! Асабліва заварожвае лес. Чысцюткія сасновыя гаі, велічныя дубровы, хмызнякаватыя пералескі, непралазныя балаціны ці белі. Але калі тое было?..

Еду цяпер кожны раз па дарозе, любуюся, а на сэрцы маркотна. Гэта збоку прыгожа. А адыдзіся з дарогі — не пазнаеш любімых мясцін. Дзікі, невядомы дасюль хмызняк заглушыў усё — не пралезеш. Толькі дзе-нідзе пазнаеш грыбную мясціну ці ягадную паляну.

— Не пасвяць статку па лесе, вось і дзічэе, — у мясцовага жыхара адно тлумачэнне.

Але ўсё роўна лес для велікаборца і па сённяшні дзень нешта большае, чым прыроднае асяроддзе. Гэта тады, як грымнула атамная станцыя, на кожным уваходзе ці ўездзе панастаўлялі шыльдаў: "Стой! Небяспечна для жыцця!" Людзі крыху пабойваліся: хто яе ведае, тую радыяцыю? Потым нехта адзін прынёс кош грыбоў, другі.

— Дык нічога, — папаўзло па вёсцы, — можна есці.

А дзе яно можна: дазіметр ажно звініць, калі паднясеш да грыбоў.

— Мана тая, ваша радыяцыя, — кажа сусед, — каб такая страшная была, дзяржава нешта з намі рабіла б. А то во жывём, ядзім і нічога.

Ніякія аргументы тут не дзейнічаюць. Толькі надыходзіць грыбны сезон, паўвёскі па лесе ходзіць. Ды яшчэ выхваляюцца адзін перад адным:

— Глядзі, Анюта, я сёння ледзь прынесла каробку. Пайду і заўтра.

І ідуць. Ад малога да старога. У апошні мой восеньскі прыезд у Вялікі Бор наогул неверагодны выпадак адбыўся. Дзевяностатрохгадовы дзед Пятро, калі ўсе людзі шчыравалі на бульбе, сабраўся ранішнім прыцемкам і патопаў аж у Макавішча. Ад хаты кіламетраў за пяць. Як ні ўгаворвала жонка не ісці, не пагаджаўся:

— Я ўсё жыццё ў лесе.

А ўвечары дамоў не прыйшоў. І ноч цэлую не было. Назаўтра толькі і гаману было, што пра дзеда Пятра. Многія нават употай хрысціліся: не выжыць Пятру ў такую халадэчу.

Яго ж адвячоркам знайшлі. Знайшлі мясцовыя паляўнічыя ў такой непраходнай глушэчы, маладому не выйсці.

— Заблудзіў трошкі, — сказаў тады дзед. — Але ж лес не дасць у крыўду. Вось і грыбоў сабраў.

Што гаварыць пра старога, калі і маладыя такія ж. Не хапала кармоў, дык брыгаду саўгасных хлопцаў адправілі касіць лугі гаспадаркі, людзі з якой даўно адселены, радыяцыя за 15 кюры. І вы ведаеце, якое самае яскравае ўражанне яны прывезлі?

— Там грыбоў больш, чым у нас!

А ў наступны прыезд амаль кожны прывалок столькі баравікоў, што збіралася глядзець уся вуліца.

Землякоў маіх сёння радыяцыя не пужае. Жывуць нібыта і няма яе зусім. Нават жартуюць.

Неяк летам, у адпачынку, быў дома. Самы ягадны сезон. Аж самому карцела, гледзячы на вяскоўцаў, пайсці дзе-небудзь пазбіраць чарніц. Неяк не дазволілі справы. Але адвячоркам давялося быць у пункце дазіметрычнага кантролю. Не-не, але прыходзяць іншы раз сюды людзі, праўда, з кожным годам усё менш і менш. Тады ж сабралася чалавек пяць. Прынеслі на праверку чарніцы.

— Вам, бабуля, можна ўжываць іх у ежу, і вам, і вам, — паказвае па чарзе на слоікі з ягадамі правяраючая жанчына. — А вам, цётка Соня, нельга.

— Чаму ж гэта, дочка?

— У тры разы фон большы, чым дазволена.

Цётка пастаяла, крыху падумала, а потым на поўным сур'ёзе і кажа:

— У тры, гэта не ў чатыры. Дзень жа з-за іх змарнавала.

Узяла слоік і пашыбавала дахаты.

Не ведаў тады, ці то смяяцца з гэтага жарту, ці плакаць.

Цётка тая пажыла на свеце, нечага пабачыла. А ягады будуць есці і яе дзеці — не схаваеш. Дзеля іх і збіраюць дарункі лесу.

Апошнія ж абследаванні велікаборскіх дзяцей далі вельмі сумныя вынікі. Да васьмідзесяці працэнтаў нашых нашчадкаў маюць адхіленні ў здароўі. У большасці з іх павялічана шчытападобная залоза. У некаторых і зусім страшэнны дыягназ.

Але такі ўжо паляшук. Пакуль не дапячэ нешта, не будзе, на яго думку, на такія дробязі звяртаць увагі.

А з другога боку, як жыць людзям? Чым харчавацца? На адзіным хлебе, што прывозяць у магазін, ды на ўласнай бульбе доўга не працягнеш. Садавіна і гародніна з чыстых тэрыторый на прылаўках — вялікая рэдкасць. То ж хоць што ні кажы, а вітаміны збіраюць.

Каб жа толькі да грыбоў ды ягад быў ахвочы вясковы чалавек... Колькі раней у Вялікім Боры было паляўнічых! Адзін дзед Змітрык па 3—4 зайцы за дзень упалёўваў. Лісіц насіў, дзікоў завальваў.

З радыяцыяй прыціхла паляванне. За якіх гадоў пяць звяроў развялося! Дзікі бульбу ледзь не ў вясковых агародах трушчаць. Хоць гвалт іншы раз крычы. Такога наробяць на аўсяным, кукурузным ці бульбяным палетку! Асабліва што ля ўскрайку лесу. Дзе тут вытрывае сэрца паляўнічага! Адзін з маладых аматараў гэтай справы мне неяк казаў, што мінулай восенню больш дваццаці дзікоў заваліў.

— Дзе ж ты мяса збываеш? — пытаюся ў яго.

— Здаю ў райзаг, — адказвае. — Іншы раз прымаюць, а іншы, калі мяса "свеціць", выкідваю.

То каб на самай справе ўсе так рабілі. Хлопцы іншы раз на аўтамабілях збіваюць парсюкоў. Хто там іх правярае? Ядуць ды пахвальваюць.

Калісьці, да сумных падзей, на паўночнай ускраіне мясцовай гаспадаркі вырашыў нехта з кіраўнікоў утварыць зону адпачынку. Сярод спрадвечнага лесу ачысцілі вялізную лагчыну, запусцілі ваду. Якое цудоўнае возера атрымалася! А рыбы колькі ў ім завялося! Мясцовыя сродкі масавай інфармацыі трубяць, што нельга тую рыбу есці — шкодная. А велікаборцы ўсё роўна за сваё: "То, можа, шчупак радыяцыйны, бо з рыбы, якую глытае, у яго страўніку нукліды акумулююцца".

Як ні пераконвай пасля гэтага чалавека, век з табой не пагодзіцца. У горшым выпадку скажа:

— Не вучыце нас. Усё жыццё з прыроды жывём.

Слухаеш усё гэта і пра дзяржаву нашу думаеш. Зрабіла людзей заложнікамі немінучай бяды і забылася пра іх. Тыя папераджальныя аб небяспецы шыльды пад дажджамі і вятрамі паржавелі даўно. Прапаганды зараз аніякай. Вось і жыве чалавек па традыцыі. А лес і прырода ў тым жыцці — не апошняя для яго справа.

Хойніцкі раён.

ЗАМЕЖЖА

ІТАР-ТАСС * ІНТЭРФАКС * НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Пульс дня

У Камбоджы зноў ваююць

Паміж урадавымі войскамі Камбоджы і атрадамі "чырвоных кхмераў" адбыліся буйныя ўзброеныя сутычкі з прымяненнем артылерыі.

Баі разгарэліся ў прыгранічных з Тайландам раёнах.

Прадстаўнік камандавання ўзброеных сіл Тайланда абверг паведамленні друку аб тым, што тайландскія ваенныя колы прадастаўлялі ў распараджэнне "чырвоных кхмераў" цяжкае ўзбраенне, уключаючы танкі і сродкі ППА.

Шэфа "штазі", здаецца, могуць апраўдаць

З былога міністра дзяржбяспекі ГДР Эрыха Мількe, на думку яго адвакатаў Хуберта Драйлінга і Герда Граўбнера, варта зняць любыя абвінавачанні, звязаныя з забойствам двух паліцэйскіх на берлінскай плошчы Бюлаўплац у жніўні 1931 года.

Хуберт Драйлінг назваў "нечуваным скандалам" той факт, што ў ходзе судовага следства ў якасці доказаў спрабавалі выкарыстаць дакументы следства часоў нацызму. І гэта нягледзячы на тое, што з-за даўнасці падзей [illegible].

Гайдар аб візіце Ельцына ў Японію

Прадпасылкай паспяховага ажыццяўлення візіту ў Японію прэзідэнта Расіі Барыса Ельцына стала адмова Токіо ад жорсткага ўвязвання палітыкі і эканомікі ў адносінах з Масквой.

Аб гэтым заявіў у гутарцы з расійскімі журналістамі першы намеснік старшыні ўрада Расіі Егор Гайдар.

Закранаючы праблемы эканамічнага супрацоўніцтва паміж Расіяй і Японіяй, Егор Гайдар падкрэсліў, што "Расія ўжо не перажывае той этап, калі ёй патрэбна была гуманітарная дапамога". "Сёння нас цікавіць толькі адно — ліквідацыя перашкод на шляху супрацоўніцтва расійскіх і японскіх дзелавых колаў, да якіх належаць, у прыватнасці, палітычная нестабільнасць і высокая рызыка капіталаўкладанняў у Расіі, фінансавая нестабільнасць, якая захоўваецца ў краіне", — адзначыў віцэ-прэм'ер.

Салжаніцын мае намер вярнуцца ў Расію пры любых абставінах

Расія, радзіма ў мяне адна. Яна ў цяжкім становішчы, але я вярнуся пры любых абставінах, заявіў лаўрэат Нобелеўскай прэміі пісьменнік Аляксандр Салжаніцын у эксклюзіўным інтэрв'ю германскай тэлекампаніі АРД.

Ён сказаў, што з вялікай трывогай назірае за развіццём падзей у Расіі, апісаў пачуцці, з якімі думае аб сваім [illegible] вяртанні на радзіму. Я не звязаны ні з якім палітычным рухам, ні з якой палітычнай партыяй, ні з якім палітычным дзеячам у Расіі. Я буду гаварыць і прапаноўваць тое, што, на маю думку, карысна для Расіі, абсалютна не лічачыся з тым, ці спадабаецца гэта той або іншай партыі, ці не. Я пісьменнік, а пісьменнік павінен не раз'ядноўваць, а аб'ядноўваць свой народ, сказаў А.Салжаніцын.

Калі выбіраць, дык сумленна

Накіраваць у Расію назіральнікаў ад парламентаў краін — удзельніц Еўрапейскага супольніцтва "для праверкі ўмоў, у якіх будуць праходзіць усеагульныя парламенцкія выбары 12 снежня", прапанаваў старшыня камісіі па замежных справах Нацыянальнага сходу Францыі Валеры Жыскар Д'Эстэн.

У апублікаваным камюніке ён выказаў думку, што такі крок будзе садзейнічаць наданню выбарам "легітымнага характару, які аблегчыць працяг працэсу дэмакратычных рэформ у гэтай краіне". Паводле слоў былога прэзідэнта Францыі, ён абмяркоўваў гэта пытанне "з уладамі Расійскай Федэрацыі", якія "выказалі сваю прынцыповую згоду".

Захад па-ранейшаму вельмі любіць Ельцына

Спецыяльны саветнік дзяржсакратара ЗША па новых незалежных дзяржавах Строуб Тэлбот пацвердзіў падтрымку амерыканскай адміністрацыяй палітыкі прэзідэнта Расіі Барыса Ельцына і выказаў надзею на тое, што зыход з палітычнай арэны абструкцыяністскага парламента можа паскорыць прадастаўленне Міжнародным валютным фондам новых крэдытаў Расіі.

"Мы лічым, што ў прэзідэнта Ельцына сур'ёзныя намеры ў адносінах ажыццяўлення задачы дэмакратызацыі і таму працягваем падтрымліваць яго", — падкрэсліў ён, выступаючы на прэс-канферэнцыі ў амерыканскай сталіцы.

Афіцыйна

"Польскае імкненне да ўступлення ў НАТО з'яўляецца незваротным"

Пасольства Рэспублікі Польшча ў Беларусі перадало ў Беларускае інфармацыйнае агенцтва тэкст заявы міністра замежных спраў К.Скубішэўскага, прысвечанай уступленню Польшчы ў НАТО.

"Імкненне Польшчы да ўступлення ў НАТО з'яўляецца часткай нашай палітыкі, рэалізуемай з пачатку перамен, якія адбыліся ў Польшчы ў 1989 годзе... Гэта палітыка ўстанаўлення сувязей з заходнімі абароннымі арганізацыямі і ведамствамі бяспекі, ператварэння іх у большай меры ў еўрапейскія арганізацыі ў выніку ўдзелу Польшчы ў іх рабоце замест — як гэта было да гэтага часу — захавання іх выключна заходняга характару. Інакш падзел Еўропы будзе працягвацца", — гаворыцца ў заяве. К.Скубішэўскі адхіліў папрокі ў "вельмі заходняй" накіраванасці польскай знешняй палітыкі, заявіўшы, што гэтыя папрокі сведчаць аб неразуменні польскіх дзяржаўных інтарэсаў і рэалій [illegible] Еўропы. "Добрыя адносіны з суседзямі з'яўляюцца зыходным пунктам і часткай нашай еўрапейскай палітыкі. Нельга, аднак, абмяжоўвацца суседскімі адносінамі... Незалежнай, багатай і цывілізаванай Польшча не будзе без цеснай сувязі з Еўрапейскім супольніцтвам і Атлантычным саюзам".

Адзначыўшы, што Паўночнаатлантычны саюз з'яўляецца апорай бяспекі ў рэгіёне і не з'яўляецца альянсам, накіраваным супраць каго б там ні было, К.Скубішэўскі падкрэсліў, што Польшча збіраецца ўступіць менавіта ў такі саюз і што польскі ўдзел у НАТО не супярэчыць інтарэсам іншых дзяржаў. [illegible]

[illegible] адзін дзень..."

Эўрыка!

Суперклей для хірургаў

У хуткім часе для злучэння скуры і тканак пры хірургічных аперацыях будзе прымяняцца спецыяльны клей.

У Брэдфардскім універсітэце (Англія) распрацавана новая вадкасць з біяматэрыялаў — так званы хірургічны клей. Цяпер можна абысціся без звычайных швоў. Суперклей злучае бакі раны менш чым за 10 секунд. Ён не ўтварае рубца і можа выкарыстоўвацца ў ранеі не дасягальных месцах.

Аперацыя на сэрцы ненароджанага дзіцяці

Урачы клінікі Джуі ў Лондане афіцыяльна паведамілі аб правядзенні ўдалай аперацыі на сэрцы яшчэ не народжанага дзіцяці.

Аперацыя адбылася два гады назад, але паведамляць пра гэта не адважваліся, баючыся, што дзіця не выжыве. З чатырох папярэдніх спроб удалася толькі гэтая.

Маці на 31-м тыдні цяжарнасці перавезлі на самалёце з Італіі ў Лондан. Брытанскія хірургі пракалолі жывот жанчыны тонкай іголкай і зрабілі адтуліну дыяметрам 0,001 міліметра ў перацiснутай жыле [illegible] сэрца. З дапамогай плацінавай трубкі ўпусцілі паветра і прывялі крываносныя сасуды плода ў нармальны стан.

Цяпер урачы спрабуюць дабіцца дазволу ад бацькоў публічна назваць прозвішча. Як паведамляецца, двухгадовая дзяўчынка развіваецца нармальна.

Беларусь вяртаецца ў Еўропу

"Чысты голас" на радзіме французскага прэзідэнта

Цэлых дзесяць дзён развяваўся над французскім горадам Невер нацыянальны сцяг Рэспублікі Беларусь. Тут прынялі гасцей з Мінска — творчую групу "Чысты голас".

Удзельнікі струннага і вакальнага квартэтаў, якія ўваходзяць у састаў гэтага незвычайнага калектыву, былі запрошаны на музычны фестываль "Порт Дзю Кру", што кожны год праводзіцца ў Неверы. У цяперашніх канцэртах разам з "Чыстым голасам" тут выступаў Патрыс Фантанароса, першая скрыпка французскай оперы.

Вярнуўшыся дамоў, удзельнікі "Чыстага голасу" могуць зноў збірацца ў Францыю. На гэты раз яны запрошаны туды для выступлення ў праграме выстаўкі "Мінск — Невер", якая адбудзецца ў сакавіку наступнага года, і для ўдзелу ў турнэ па пяці гарадах гэтай вельмі цікавай еўрапейскай краіны.

Але да новай сустрэчы з Францыяй члены беларускай дэлегацыі ўзяліся стварыць асацыяцыю "Мінск — Невер", у якой ужо ёсць аналаг. Прэзідэнт таварыства "Невер — Мінск" Канстанцін Салагуб разам з іншымі энтузіястамі гэтага руху марыць аб рознабаковых кантактах паміж грамадзянамі Беларусі і Францыі. А жыхарам Невера ёсць чым здзівіць і парадаваць беларусаў — гэта ж радзіма многіх французскіх славутых людзей, у тым ліку прэзідэнта Франсуа Мітэрана. Крок насустрач гэтай дружбе зрабіў "Чысты голас".

Вераніка БЯГУН, Белінфарм.

Новые лидеры: кто есть кто

Шерлок Холмс в президентском кресле

Есть в современной политической жизни одна верная примета: если недавнего диссидента избирают президентом — жди крутых перемен. Так было в 1989 году в Чехословакии, когда волна "бархатной революции" внесла в президентский дворец в Праге бывшего политзека правозащитника Вацлава Гавела. Так было в 1990 году в Болгарии, когда на посту главы государства оказался опальный в недавнем прошлом профессор Желев. Нечто подобное произошло в нынешнем году и в Южной Корее.

Путь нынешнего президента этой страны Ким Ен Сама к вершинам власти тоже не был усыпан розами. Около двадцати лет назад был впервые избран в парламент и вскоре стал одним из лидеров демократической оппозиции военному режиму. Несколько раз будущего президента арестовывали. Ему даже предъявляли одно из самых серьезных на юге Кореи политических обвинений — в связях с коммунистическим Севером. Но времена изменились, железная хватка южнокорейских военных ослабла, и весной этого года Ким Ен Сам стал первым с начала 60-х годов гражданским президентом Республики Корея.

И полетели головы. Взяв на себя роль "разгребателя грязи", новый президент объявил беспощадную войну коррупции. И теперь чуть ли не каждую неделю новая порция представителей южнокорейской политической элиты вынуждена являться пред светлые очи прокуроров для дачи показаний по уголовным делам о взятках, шантаже, нарушении закона о выборах и прочих грехах, немалое количество которых лежит, как выяснилось, на совести почтенных парламентариев, бизнесменов и генералов.

Кое-кто из числа тех, у кого рыльце особенно в пуху, предпочел бежать от греха подальше с неласковой родины. Например, мультимиллионер, крупный предприниматель Пак Те Чжун, обвиненный в сокрытии доходов и неуплате налогов в особо крупных размерах, по слухам, пребывает в Японии и возвращаться домой не спешит.

Среди обвиненных в разного рода неприглядных махинациях — политики самого высокого ранга. Весной, например, вынужден был подать в отставку спикер южнокорейского парламента Ким Чжай Сун, который подозревается в крупных спекуляциях землей. Бывший министр финансов Ри Енг Ман, по данным следователей, лучше всего заботился о финансировании собственного кармана: его обвиняют во взяточничестве. Подобно бизнесмену Паку, почтенный министр счел за лучшее скрыться в Японии.

Коррупция поразила и южнокорейскую армию. Бывшего командующего ВМС Ким Чонг Хо, в частности, обвиняют во взятках, которыми морские офицеры "благодарили" своего шефа за их продвижение по службе. В мае же произошло нечто беспрецедентное: сразу десять офицеров и генералов были арестованы по делу о взятках в высшем руководстве южнокорейского флота и ВВС. Однако спустя 10 дней президент сменил гнев на милость и освободил арестованных; против них не были возбуждены уголовные дела, хотя всем им пришлось подать в отставку. Некоторую мягкость по отношению к военным Ким Ен Сам объяснил тем, что не желает окончательно подорвать моральный дух и боеготовность южнокорейских вооруженных сил перед лицом постоянной угрозы со стороны коммунистического Севера.

"Запретных зон" в нашем расследовании нет и не будет", — заявляет президент. Это подтверждает и недавний скандал, в котором оказалась замешанной дочь последнего военного президента Южной Кореи генерала Ро Дэ У. Эту молодую даму и ее мужа задержали с 200 тысячами долларов наличными, не внесенными в таможенные декларации. Дочь бывшего президента хотела вывезти эти деньги в США.

Впрочем, самих своих предшественников на президентском посту, генералов Чон Ду Хвана и Ро Дэ У, новый глава государства не обижает. "Пусть их деятельность оценивает история", — говорит Ким Ен Сам. Его волнует не борьба с ушедшими на покой политиками, тоже как-никак послужившими своей стране, а устранение того наследия военного режима, которое, по мнению президента и других реформаторов, для демократической Кореи неприемлемо. Решительно действовать, а не только говорить — это пока удается Ким Ен Саму лучше, чем многим его азиатским и европейским коллегам, которые сталкиваются с аналогичными проблемами.

По материалам американской печати подготовил Ярослав ШИМОВ.

Вам збіраюцца паказаць...

Фільмы, якія прайшлі дзяржрэгістр

Экспертная камісія пры Дзяржрэгістры кінавідэафільмаў і кінавідэапраграм Рэспублікі Беларусь, разгледзеўшы прадстаўленыя кінакарціны, выдала дзяржаўныя рэгістрацыйныя пасведчанні мастацкім фільмам:

"Начная пагоня" — дэтэктыў аб паядынку паліцэйскага і бязлітаснага разважлівага маньяка. Вытворчасць ЗША.

"Прывід оперы" — захапляючы трылер. Вытворчасць ЗША.

"Здымаем порна, або Брыдкія фільмы" — кінастужка аб тым, як два прыяцелі ажыццяўляюць пастаноўку парнафільма з мэтай выправіць сваё незайздроснае становішча. Вытворчасць ЗША.

"Вулічны паляўнічы" — кінааповяд пра барацьбу паліцэйскага з карупцыяй у органах паліцыі. Вытворчасць ЗША.

"Чорны снег" — кінаапавяданне пра барацьбу дзвюх канкурыруючых банд, якія займаюцца кантрабандай наркотыкаў.

"Эмілія" — эратычны фільм. Вытворчасць Францыі. Паказ дазволены толькі ў кінатэатрах эратычнага фільма.

"Дагары нагамі"

"Дагары нагамі" — толькі так, напэўна, можна ахарактарызаваць сітуацыю, у якой апынуўся наш суайчыннік Сцяпан, "просты расійскі беспрацоўны", як ён сам рэкамендуецца. І што самае ўражлівае — яго партнёрам у неверагоднейшых прыгодах стаў прышэлец з далёкіх касмічных прастораў Фі. З ім лёс звёў Сцяпана ў ціхім гарадку Кісласвішчанску.

"Двое зняволеных"

Каляровую мастацкую кінакарціну з такой назвай стварылі індыйскія кінематаграфісты.

Бандыты забілі паліцэйскага, які трапіў на след гандляроў наркотыкамі. Ніякіх доказаў супраць Кану і Ману няма. Тым не менш іх трымаюць у камеры прывязанымі на ланцуг як небяспечных злачынцаў. Будучы непрымірымымі саапернікамі, у турме яны зближаюцца, становяцца сябрамі і разам уцякаюць з-пад варты...

"Вар'яцкія прыгоды"

... Вучоныя знаходзяць спосаб атрымання энергіі неймавернай сілы, здольнай ператварыць звычайнага смертнага ў супермена — носьбіта звышнатуральных якасцей.

Пакуль вынаходнікі праводзяць эксперыменты, таямнічы і магутны бос злачынных сфер недвухсэнсоўна дае зразумець усім, што ён і толькі ён павінен стаць уладальнікам унікальнага адкрыцця. Зрабіць гэта няцяжка: трэба толькі завалодаць цудадзейным крышталём — асноўным кампанентам, які дазваляе генерыраваць энергію...

... А пра тое, што адбылося потым, гледачы даведаюцца, паглядзеўшы каляровую вострасюжэтную кінакамедыю "Вар'яцкія прыгоды" сумеснай вытворчасці кінамайстроў Германіі і Ганконга.

БУДЬ ХОЗЯИНОМ

ВАШ ДОМ, САД, ОГОРОД

Советы бывалых

Ваш сад — ваша забота

Осень. Самое время подумать о том, что будет цвести у вас весною. В этом выпуске рубрики мы решили чуть подробнее напомнить нашим читателям то новое и хорошо забытое старое по части закладки садов, без чего трудно надеяться на богатый урожай.

Итак...

Почвы разные нужны

Известно, что плодовые деревья и ягодные кусты растут на одном месте несколько лет. Сад можно вырастить на любой почве, если ее соответствующим образом подготовить. Однако если есть возможность выбора, то надо учесть следующее.

Главное условие — уровень грунтовых вод на участке под яблоню и грушу должен быть не ближе 1,8 м, а под косточковые породы — 1,3 м от поверхности почвы.

Яблони и груши лучше растут на легких супесчаных и суглинистых почвах, а слива, терн и облепиха предпочитают удобренные и обеспеченные влагой суглинистые почвы.

Груши дают сочные и вкусные плоды, если они растут на теплом, защищенном от холодных северных и северо-восточных ветров месте, а лучше всего на южных и юго-восточных склонах.

Сорт сорту рознь

Полезно придерживаться следующих принципов. Если у вас сад будет небольшим, то высаживайте сорта разных сроков созревания, чтобы сад давал свежие плоды от июля до октября.

Если сад большой, например фермерский, то разводите деревья и ягодные кусты таких сортов, плоды которых крупные, внешне красивые, привлекательные, а также вкусные и достаточно лежкие, чтобы ваш труд в саду приносил радость и хорошо окупался.

В каждом саду надо иметь не менее двух сортов каждой культуры одновременного цветения. Важно определить, какие из этих сортов при перекрестном опылении благоприятно влияют на урожайность.

Помните:

взаимоопыляемыми сортами яблони раннего созревания являются: Папировка (белый налив) и Грушовка Московская. В некоторых районах хорошо проявили себя канадские сорта: Квинти и Мантет. Районированы по республике позднелетние сорта: Суслепское (отечественный) и Мелба (канадский).

Из осенних сортов наиболее распространены: Штрейфлинг и Слава победителям; из зимних — Антоновка, Минское и американский сорт Уэлси.

Канадский сорт Лобо дает красивые и вкусные плоды, но неустойчив к парше и плодовой гнили. Его в последнее время хорошо заменил другой канадский сорт — Бефорест, устойчивый к болезням и урожайный.

Из позднеспелых сортов вкусные плоды, отличающиеся хорошей лежкостью, дают белорусские сорта: Банановое, Белорусский синап, Белорусское малиновое, Алеся и др.

Хорошо прижились в республике и канадские сорта Спартан, Лавсам, литовский сорт Норис.

Наиболее подходящие сорта груш: Александровка, Белорусская поздняя, Бере народная, Бере слуцкая, Дюшес летний, Местная зимняя и Местная летняя, Нарядная Ефимова, Северянка, Талсинская красавица и др.

Выращивают садоводы-любители и сорта: Бере Боск, Большая летняя, Мраморная, Щучинская местная и др.

Сорта сливы: Иерусалимская, Ранняя Лошицкая, Эмма Липерман (немецкий сорт), Венгерка итальянская, Местная красная, Пердригон, Эдинбургская, Стенли и многие другие.

Более подробно о сортах сливы и способах их выращивания можно прочитать в книге В.А.Матвеева "Сліва ў вашым садзе", которая выйдет в издательстве "Ураджай" в начале 1994 года.

Сорта вишни обыкновенной: Владимирская, Любская, Жуковская, Обыкновенная местная, Сеянец N 1, Новодворская, Тургеневская и др.

Сорта черешни: Заслоновская, Золотая Лошицкая, Красавица, Французская черная, Северная.

Районированные в республике сорта черной смородины: Белорусская сладкая, Кантата, Минай Шмырев, Память Вавилова, Партизанская, Диковинка, Сеянец Голубки, Голубка, Катюша и др.

Сорта смородины красной и белой: Большая белая, Голландская красная, Ненаглядная, Замок Хаутона; крыжовника: Малахит, Пионер, Смена, Щедрый.

Сорта земляники обыкновенной: Ранняя Махерауха, Львовская ранняя; среднеранние: Фестивальная, Покахонтас, Деснянка Кокинская; поздние: Зенга-Зенгана и др.;

ремонтантной земляники: Ада (германский крупноплодный сорт), Сахалинская, Гора Эверест, Рейнде Вале Рупс и другие.

Где купить саженцы?

Адреса питомников, где можно купить саженцы или черенки для прививки:

223013 Минский район, пос.Самохваловичи, ул.Ковалева, 2, БелНИИ плодоводства, тел. 90-11-49;

223013 Минский район, совхоз "Русиновичи", тел. 90-11-78;

222658 Минская область, Клецкий район, совхоз "Зубки";

213300 Могилевский район, п/о Дашковка, Могилевская областная опытная станция;

213410 г.Горки, Мичурина, 5, Белорусская сельхозакадемия, тел. 2-14-64;

213948 Жиличи Кировского района Могилевской области, сельхозтехникум, тел. 2-37-34;

225140 Брестская область, г.Пружаны, ул.Урбановича, 5, Брестская областная сельскохозяйственная опытная станция, тел. 7-15-83;

224000 Брестская область и район, колхоз-комбинат им.Ильича;

231510 Гродненская область, г.Щучин, сельскохозяйственный НИИ западных областей Республики Беларусь, тел. 2-19-58;

231553 Гродненская область, Щучинский район, экспериментальная база "Руткевичи";

231510 Гродненская область, г.Щучин, ПТУ-198, тел. 2-24-58;

231460 Гродненская область, Мостовский район, совхоз "Чарлена";

231751 Гродненская область, Гродненский район, колхоз "Прогресс", поселок Вертелишки.

Саженцы можно купить и у садоводов-любителей по месту жительства.

Как правильно посадить ягодные кусты?

Саженцы яблони, груши, вишни, сливы, черешни лучше высаживать весной до распускания почек. Прикопанные в горизонтальном положении они не подмерзают и легче приживаются при посадке.

Саженцы смородины, крыжовника и малины лучше посадить осенью. За зиму почва возле них уплотнится, восстановится корневая система. Чтобы не застало похолодание, посадку надо закончить в октябре.

Почву перед этим выравнивают, затем разбрасывают из расчета на 1 $м^2$ 8—10 кг органических удобрений, 40 г фосфорных и 80 г калийных минеральных удобрений.

На кислых почвах к этим удобрениям добавляют 300—500 г доломитовой муки на 1 $м^2$. После этого почву перекапывают на глубину 20—25 см, удаляют корневища многолетних сорняков и намечают места посадки. Черную смородину размещают на расстоянии 1—1,25 м друг от друга в ряду, красную смородину и крыжовник — 1,5 м, малину — 0,5—0,7 м.

Посадочные ямы под смородину и крыжовник копают глубиной 30—40 см и шириной 50—60 см. На плодородных почвах их делают меньше, а на бедных — больше. Верхний слой ссыпают на одну сторону, а нижний (надпочвенный) — на другую или просто разбрасывают по участку. Ямы больше чем наполовину заполняют плодородной почвой, перемешивают ее с удобрениями.

Саженцы должны быть сортовыми и не пораженными почковым клещом, стеклянницей, махровостью.

Перед посадкой подсушенные или поврежденные корни обрезают, оставленные корни обмакивают в глиняную болтушку, чтобы предупредить их подсушивание. Смородину сажают наклонно, под углом 30—45 градусов, заглубляют на 6—8 см выше корневища, расправляют корни и засыпают землей, постепенно утаптывая ее по краям.

Когда корни будут засыпаны почвой, но ямы еще не заполнены, кусты поливают (ведро воды на два куста). Затем ямы засыпают полностью, слегка утрамбовывая почву.

В сухую погоду через 3—4 дня растения снова поливают и мульчируют почву торфом, перегноем или просто сухой землей, чтобы не образовалась корка и замедлилось испарение воды.

Крыжовник сажают так же, как и смородину, но без наклона.

Малину сажают мельче, в ямы или бороздки глубиной 25—30 см без наклона, засыпают почвой так, чтобы почки у корневища находились на уровне почвы или были присыпаны на 3—5 см.

На засушливых почвах малину лучше сажать в глубокие борозды и полностью их не засыпать. В них скапливается снег, сохраняется влага, корни развиваются в более глубоких и увлажненных слоях почвы.

На переувлажненных почвах малину сажают на приподнятых грядах, при этом делают водоотводные борозды, так как корни малины не переносят затопления. При осенней посадке ягодники не подрезают.

На зиму посаженные ягодники окучивают почвой на высоту 10—12 см, а перед самой зимой эту почву еще и обильно мульчируют торфом, перегноем, сухими листьями.

Под яблони, груши и другие плодовые деревья на неосвоенной почве только копают ямы диаметром и глубиной 0,8—1 м. О том, как правильно посадить яблоню, грушу и другое плодовое дерево, мы расскажем в марте.

Рисунок Олега ПОПОВА.

Какие овощные культуры еще можно посеять или посадить под зиму?

В октябре составляют план подзимних посевов моркови, петрушки, салата, шпината, лука, укропа и других культур. Места под них подбирают так, чтобы весенний сев совмещался с подзимним по культурам.

Гряды для подзимних посевов готовят заблаговременно, а семена высевают после первых морозов, чтобы они только набухли, но не проросли.

Альбин МАКАРЕВИЧ.

Рубрику ведет Павел СТАСЕВИЧ. Тел. 29-60-42.

Гандбол

В минувшую среду в Уручье шел бой местного значения. Никто не хотел уступать...

Алесь СИВЫЙ

Когда истекли последние секунды матча, зрители сорвались со своих мест. Ничья была равносильна победе...

Этой встречей сборная Беларуси открывала счет своему участию в отборочных играх чемпионата Европы-94. Соперник был достоин уважения. Команда Хорватии, унаследовавшая от развалившейся Югославии почти всех сильнейших игроков, походила судьбой на сборную Беларуси, чьи игроки также раньше составляли основу союзной команды. Правда, если сейчас десять хорватских игроков играют у себя дома, в загребском "Баделе", который, кстати, последние два сезона стабильно выигрывает Кубок европейских чемпионов, то у Спартака Петровича Мироновича появилась большая проблема собрать вместе разбредшихся по свету белорусских "легионеров". К счастью, позавчера это удалось, и объявление диктором стартового состава вызвало на трибунах восторженный гул приветствия. Александр Миневский, Михаил Якимович, Юрий Карпук, Андрей Барбашинский, Андрей Миневский, Геннадий Халепо, Александр Малиновский, Георгий Свириденко — чем не сборная "All Stars". Не смог приехать из Израиля Шароваров, у которого в это время решается вопрос с контрактом, и Александр Тучкин из Германии — у него серьезная травма.

...Матч белорусские спортсмены начали так, как будто собрались они не за день до игры, а тренировались вместе добрых лет пять. Опытные "легионеры" закрутили возле ворот Тончи Перибонио такую карусель, что последний даже несколько стушевался — 3:0 в пользу белорусов уже на первых минутах встречи. Затем же для наших гандболистов пошла полоса неиспользованных возможностей. Один за другим парировал выпады хорватский голкипер, а его коллеги по команде неумолимо увеличивали разрыв в счете. 11:14 после первого тайма ведут гости.

Последние минуты игры завязали на площадке такую интригу, что болельщики только успевали охать да ахать, тренера нервно вскакивали со своих мест, а хорватский комментатор, до этого хладнокровно ведший свой репортаж, настолько увлекся борьбой, что съезжал на самый краешек стула и прижимал микрофон к груди, когда атаки белорусских гандболистов накатывались на ворота его земляков. За две минуты до финального свистка — 23:21 в пользу хорватов. Гости ошибаются в атаке — ответ наших спортсменов... Бросок. Гол! Судьи не засчитывают мяч, хотя отчетливо видно, что он все-таки пересек линию ворот. Семиметровый. Михаил Якимович просто не вправе ошибаться, бросает и... Мяч задевает голкипера: гол или нет? Есть! Это заметно по реакции трибун. Хорваты не спешат в атаке. Медленный розыгрыш, кто-то отважится взять на себя инициативу? Не может быть! Гости ошибаются, контратака белорусских гандболистов сорвана, но еще есть время. Пятьдесят, тридцать, двадцать секунд... На скамейке запасных белорусской сборной прогремело: "Ура!". За десять секунд до конца встречи ничья — 23:23. Все. Это ничья! Это победа!..

— Я рад, что мы сыграли сегодня так удачно с одной из сильнейших команд мира, — Михаил Якимович, забросивший в игре десять мячей, еще не остыв от борьбы, принимал поздравления. — Рад, что я был полезен команде, защищая честь моей страны. Приятно, черт побери!..

После игры известный своими огромными привязанностями к "Беларуси" директор ресторана "Беларусь" Чеслав Боярчик преподнес прямо в раздевалке благодарным и усталым игрокам нашей сборной ящик отменного пива "Holsten".

Следующий матч сегодня!

Праграма тэлеперадач

Пятніца, 15 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. "Песні Пармы маёй". Фільм-канцэрт.
8.55. Дошка аб'яў.
9.00. Музыка. 4-ы клас.
9.20. "Лада ОМС" прадстаўляе: "Салодкі ручай".
10.15. Баскетбол. РТІ (Мінск) — "Жальгірыс" (Каўнас).
11.40. Мультфільмы.
11.55. "Поезд па-за раскладам". Маст. фільм.
13.15. Пазіцыя ўрада.
13.30. Навіны.
13.40. "Мой дом у Сан-Хаі". Дак. фільм.
14.00. "Загадка Эндхауза". Маст. фільм.
15.40. Дак. фільмы.
16.10. ПІК.
17.00. Знаёмства з дзіцячым танцавальным ансамблем "Літарынка" г.Мінска.
17.30. Навіны (з сурдаперакладам).
17.40. Слова. Абмяркоўваем праект Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь.
17.55. Гродзенская капэла прадстаўляе... Перадача 1-я.
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Абласныя навіны (Магілёў).
19.10. Дыялог. Лёс беларускай дзяржаўнасці.
19.55. Студыя "Тэлесябрына".
20.05. Кантакт.
20.10. Хакей. "Цівалі" (Мінск)—"Іціль" (Казань).
20.45. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. Маст. фільм "Невядомая жанчына".
23.30. НІКа.

Канал "Астанкіна"

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.45. Фірма гарантуе.
8.00. Навіны.
8.20. "Прыгоды маленькага Мука".
9.45. Р.Ледзянёў. Канцэртная праграма для віяланчэлі з аркестрам.
10.00. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
10.50. Прэс-экспрэс.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. Амерыка з М.Таратутам.
11.50. А.Сафронаў. "Аперацыя на сэрцы". Тэлеспектакль.
13.30. Канцэрт аркестра рускіх народных інструментаў імя М.Осіпава.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Брыдж.
14.50. Бізнес-клас.
15.05. "Прыгоды маленькага Мука".
16.30. Мультфільм.
16.40. Музограф.
17.00. Навіны.
17.20. "Іншыя". Рэпартаж з Інгушэціі.
17.40. Чалавек і закон.
18.10. Надвор'е.
18.15. Амерыка з М.Таратутам.
18.45. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Чалавек тыдня.
20.55. Маст. фільм "Марлоу, прыватны сышчык". 3-я серыя.
22.00. Хакей. "Дынама" (Масква)—"Лада" (Тальяці).
23.20. Навіны.
23.45. Палітбюро.
0.20. Пляцоўка агляду.
1.20. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.20. Патрабуюцца... Патрабуюцца...
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00. Ранішні канцэрт.
8.15. Хтосьці губляе, хтосьці знаходзіць, ці Роздум на нейтральнай паласе.
8.55. Сам сабе рэжысёр.
9.25. Музыка буйным планам. "Інтрада".
10.20. "Гарадок". Забаўляльная праграма.
10.45. Мульці-пульці. "Мама на дрэве".
10.50. "Санта-Барбара".
11.40. Белая варона.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. Майстры. "Народжаны ў свята". В.Розаў.
14.10. "Адкрытая музыка". На джазавым фестывалі ў Санкт-Пецярбургу.
14.55. Тэлегазета.
15.00. Крыніцы. "Танак — дома твар".
15.30. Там-там навіны.
15.45. Мульці-пульці.
16.15. "Пагаслая зорка".
16.45. Канцэрт.
16.55. Дысней па пятніцах. "Тэрмінова патрабуюцца дзеці". 2-я серыя.
17.45. "Давайце разбяромся".
18.00. "Хто цыган любіў без меры..."
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Мультпрасвет".
20.15. Р.Горын. "Памінальная малітва". Спектакль тэатра "Ленком".
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.40. "Памінальная малітва". Працяг спектакля.
0.05. Вінілавыя джунглі.

Санкт-Пецярбург

6.25. Музычны момант.
6.30. Факт.
6.45. "Мішук". Маст. фільм.
7.55. "На парозе ночы". 15-я і 16-я серыі.
9.00. "Пахаванне лета не было". Тэлефільм.
9.35. Рэформа і ўлада.
10.30. Хуткая дапамога.
11.05. Сем сланоў.
11.35. "Імгненне кахання". Фільм-канцэрт.
12.05. Музычны момант.
12.10. Адам і Ева плюс.
12.40. "Упершыню замужам". Маст. фільм.
14.25. Музычны момант.
14.30. Факт.
14.40. Мультфільмы.
14.55. Вокны "РОСТА".
15.25. "У год чарапахі". Маст. фільм.
17.00. Барометр.
17.15. Дазвольце далажыць.
17.30. "Варыянт Татарстана". Перадача 3-я.
18.00. Стоп-кадр.
18.05. Музычны момант.
18.10. Вялікі фестываль.
18.30. Факт.
18.50. Новы Пецярбург.
19.40. Спорт.
19.55. Тэлемагазін.
20.00. Сёння.
20.55. "Зноў чую голас твой..." Фільм-канцэрт.
21.30. Кіно Беларусі. "Запіскі юнага ўрача".
22.35. Ваш стыль.
22.45. Факт.
23.00. "Жыццё цудоўнае". Маст. фільм (ЗША).
1.15. Музычны момант.

Субота, 16 кастрычніка

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. "Невядомая жанчына". Маст. фільм.
10.10. Урокі здароўя. Аздараўленчы бег восенню і зімой.
10.40. Мультфільмы.
11.00. Тыдзень планеты.
11.15. Паказвае Віцебск. "Дзвіна".
12.20. Футбол. "Днепр" (Магілёў) — "Дынама" (Мінск).
13.55. Гродзенская капэла прадстаўляе...
14.30. Ало! Ёсць пытанне. Наш госць — першы намеснік старшыні Дзяржаўнага мытнага камітэта Беларусі П.В.Крачко.
15.30. Хрысціянская праграма.
16.00. Гандбол. Чэмпіянат Еўропы. Беларусь — Балгарыя.
17.30. Процістаянне.
18.20. "Зямля камянецкая". Тэленарыс.
18.40. "Залаты рынг". Шоу-праграма.
19.40. "Нов і К"-топ-10.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.50. "Салодкія мроі". Мастацкі фільм (ЗША).
23.45. НІКа.

Канал "Астанкіна"

6.00. Навіны.
6.25. Ранішняя гімнастыка.
6.35. Прэс-экспрэс.
6.45. Суботняя раніца дзелавога чалавека.
7.30. Спорт-шанц.
8.00. "Марафон-15" — малышам.
8.30. Тэлерадыёкампанія "Мір".
9.55. "Капліца Сергія". Фільм 2-і "Нябачна-бачны".
10.50. Авіякасмічны салон.
11.05. Музычны кіёск.
11.40. Твары ўлады.
11.55. "Ціхі Дон". Маст. фільм. 1-я серыя.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. "Пепі Доўгая панчоха". Маст. фільм.
14.55. Грошы і палітыка. Міжнародныя адносіны ў люстэрку эканомікі.
15.25. Спартыўная праграма.
15.55. Чырвоны квадрат.
16.35. Замак мастацтваў.
17.25. Шчаслівы выпадак.
18.20. Нападпітку.
18.40. "Стынгрэй". Маст. фільм. 1-я серыя. Частка 1-я.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. "Вайна Джэні". Маст. фільм. 1-я серыя.
21.40. Студыя "Рэзананс" прадстаўляе.
22.00. Прэмія "Авацыя". Імперыя відовішчаў.
23.00. Навіны.
23.20. Надвор'е.
23.25. "Дэкалог-V". Маст. фільм (Польшча).
0.25. На першынство свету па шахматах.
0.40. У свеце джаза.

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.25. "Александэр-джаз квартэт".
8.00. Формула-730.
8.30. Непазнаны Сусвет.
9.00. Студыя "Рост".
9.30. Пілігрым.
10.15. Публіцыстычная праграма "45".
11.00. "Снег — лёс мой". 3-я серыя.
12.00. Тэлеэрудыт.
12.05. Чэмпіянат Расіі па бальных танцах.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.20. Відэапаэзія. Мікеланджэла Буанароці.
13.35. Казырная дама.
14.05. Тэлеконкурс юрыстаў.
15.05. "Зоркі Амерыкі".
15.35. "Пушкінскі вальс". Частка 1-я.
16.05. Футбол без граніц.
17.00. Фільм-прэм'ер.
17.15. Вялікія цыркі свету.
18.15. Вуснамі дзіцяці.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Уінстан Чэрчыль. Шлях да вяршыні". 3-я серыя.
20.25. Тэлеэрудыт.
20.30. Маскі-шоу.
21.00. Кантрасты.
21.40. Рэпарцёр.
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.40. Праграма "А".
23.40. "Фуэтэ". Маст. фільм.

Санкт-Пецярбург

7.00. Факт.
7.15. Мультфільмы.
8.05. "Жыццё цудоўнае". Маст. фільм (ЗША).
10.20. "Як цудоўна свеціць сёння месяц". Мультфільм.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. Канцэрт па заяўках.
11.30. Тэледоктар.
11.45. "Сустрэчы з Андронікавым". Тэлефільм.
13.00. "З табой мяне радуе свет".
14.10. Музыка — дзецям.
14.30. Сёння і штодзень.
14.50. "Адкрываю для сябе Расію". Мурманск.
15.30. Гістарычны альманах.
16.15. 13-е пытанне.
17.15. Кірмаш вакансій.
17.30. Спартыўны агляд.
18.05. Дарожныя прыгоды.
18.10. Вялікі фестываль.
18.30. Факт.
18.55. Камертон.
19.40. Экспрэс-кіно.
20.00. Надоечы.
20.35. "На парозе ночы". 17-я і 18-я серыі.
21.30. "Залатая ракавіна Сан-Себасцьяна".
22.35. Ваш стыль.
22.40. Тэлекур'ер.
23.05. Тэлерулетка.
23.25. "Золаташукальнікі". Маст. фільм.

Крымінал

З Самалі ў Еўропу. Праз Беларусь

Рэзка павялічылася колькасць спроб нелегальнага пераходу беларуска-польскай граніцы.

Толькі 12 кастрычніка было затрымана 12 парушальнікаў. Дзесяць з іх аказаліся грамадзянамі Лівана і двое — Самалі. Амаль усе яны спрабавалі перасячы граніцу па фальшывых дакументах. Пакуль што не высветлена, якім чынам удалося аднаму грамадзяніну Турцыі гэтымі днямі бесперашкодна прайсці электронна-сігнальную сістэму кантрольна-прапускнога пункта. Ён быў затрыманы пагранічнікамі ў апошні момант, калі знаходзіўся ўжо амаль па другі бок граніцы.

Белінфарм.

Надвор'е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца пераменная воблачнасць, месцамі, пераважна па паўночным захадзе, — дажджы. Тэмпература паветра ў Гродне, Віцебску — 13—15, Брэсце, Магілёве, Мінску — 16—18, Гомелі — 21—23 градусы цяпла.

У наступныя двое сутак на большай частцы тэрыторыі — дажджы. Тэмпература паветра ноччу — 4—9, удзень — 8—13 градусаў цяпла.

Астранамічны каляндар — 15.10

Узыход і заход сонца: Мінск — 6.36, 17.15; Віцебск — 6.28, 17.03; Магілёў — 6.25, 17.04; Гомель — 6.22, 17.01; Гродна — 6.53, 17.28; Брэст — 6.49, 17.33.

Даўжыня дня ў Мінску — 10 гадзін 39 мінут.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Рэкламнае бюро — 29-34-05; факс — (0172) 27-33-96.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў матэрыялах змешчаны даныя, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара. Лісты чытачоў друкуюцца на мове арыгінала. Рукапісы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца.

[illegible] — 29-69-04, 29-64-21, 27-22-16; юрыдычнае бюро — 29-69-68; карэктура — 29-62-12; стыльрэдактар — 29-64-04; мастак — 20-62-43; бухгалтэрыя — 29-60-21, 29-67-23; бізнес-бюро — 29-65-50; факс — 27-37-63.

Аглядальнікі па пытаннях дзейнасці: парламента рэспублікі, грамадска-палітычных арганізацый і рухаў — 29-66-04; урада рэспублікі — 29-68-12; мясцовых Саветаў — 29-61-56; [illegible] нага адраджэння — 29-61-56; маралі і права — 29-69-87, 29-61-76; сацыяльнай абароны асобы — 29-69-87; аператыўных падзей, фізкультуры і спорту — 20-83-97; палітычны каментатар — 29-65-01.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Брэсце — 5-73-19; у Віцебску — 5-12-12; у Гомелі — 55-81-05; у Гродне — 45-35-61; у Магілёве — 26-35-38; у Маскве — 365-16-44 у Берліне — (104930) [illegible]

Адрас рэдакцыі: 220010, Мінск, Дом урада.

Індэкс 63868

Выходзіць штодзённа, акрамя нядзелі і панядзелка. 250 разоў у год.

Падпісана ў друк у 19.10.
Газета надрукавана ў друкарні выдавецтва "Беларускі Дом друку".
Спосаб друку — афсетны, фармат А-2.

Галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ